

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 listopada 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w N., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 15 września 2017 roku, odmówił S. G. umorzenia należności likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 63.211,40 zł. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że z informacji uzyskanych od Komornika Sądowego wynika, że wnioskodawca posiada także zobowiązania alimentacyjne na rzecz innych niż ZUS wierzycieli korzystających z pierwszeństwa zaspokajania roszczeń w łącznej wysokości

ok. 55.000 zł., nie posiada majątku nieruchomego ani wartościowego mienia ruchomego podlegającego egzekucji. Powyższe – zdaniem organu rentowego - wskazuje, że sytuacja materialna wnioskodawcy może uniemożliwić jednorazową spłatę zadłużenia, jednak nie pozbawia wnioskodawcy możliwości jego regulowania w dłuższym okresie czasu. Wskazał nadto, że S. G. jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę i z tego tytułu osiąga dochód, który może być przedmiotem skutecznej egzekucji. W ocenie organu rentowego w niniejszej sprawie nie zaistniał szczególny przypadek czy zdarzenie losowe, które trwale wykluczałoby możliwość spłaty zadłużenia. (decyzja ZUS z dnia 22 listopada 2017 roku k. 113 – 115 akt alimentacyjnych)

W dniu 22 grudnia 2017 roku S. G. odwołał się od powyższej decyzji. Podniósł, iż decyzja organu rentowego jest dla niego krzywdząca, gdyż nigdy nie uchylał się od płacenia alimentów, zaś po zajęciach komorniczych wspólne dochody jego i żony wynoszą ok. 1600 zł, a koszty stałe utrzymania mieszkania wynoszą ok. 1400 zł. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji. (odwołanie k. 3)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 22 stycznia 2018 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na przedstawioną w decyzji argumentację i podtrzymując ją w całości. Ponadto wskazał, że zasadą jest egzekwowanie należności od dłużników alimentacyjnych, natomiast umorzenie należności może nastąpić wyjątkowo w sytuacjach szczególnych, trudna sytuacja materialna jest okolicznością dotyczącą wszystkich dłużników alimentacyjnych, gdyż uruchomienie funduszu alimentacyjnego następowało tylko wówczas, gdy dłużnik nie miał majątku ani dochodów podlegających egzekucji (częściowa lub całkowita bezskuteczność egzekucji). Nie jest to więc szczególna okoliczność w rozumieniu omawianego przepisu. (odpowiedź na odwołanie z dnia 22 stycznia 2018 roku – k. 6 – 8)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

S. G. urodził się dnia (...). Jest zatrudniony w (...) Spółka z o. o. w Ł. na stanowisku tapicera, w pełnym wymiarze czasu pracy, na czas nieokreślony, z wynagrodzeniem zasadniczym brutto wynoszącym 2.247,00 zł brutto. Z uwagi na zajęcia komornicze wnioskodawca otrzymuje wynagrodzenie w wysokości około 802,08 zł miesięcznie. Zgodnie ze złożonym zeznaniem podatkowym PIT-37, dochód wnioskodawcy w 2016 roku wyniósł 21.380,68 zł. (umowa o pracę – k. 27, potwierdzenie wypłaty – k. 26)

Wnioskodawca mieszka wspólnie z małżonką W. G.. W. G. pobiera świadczenie emerytalne w wysokości 909,25 zł brutto. Wynagrodzenie wnioskodawcy przelewane jest bezpośrednio, w pełnej wysokości, na rachunek bankowy W. G.. Był to warunek możliwości wspólnego zamieszkiwania, ponieważ wnioskodawca był już na wniosek małżonki eksmitowany z lokalu mieszkalnego. Ponadto, W. G. posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Nie posiadają na utrzymaniu żadnych osób. (decyzja o przyznaniu emerytury – k. 87 akta ZUS, oświadczenie W. G. – k. 69 akta ZUS, orzeczenie o niepełnosprawności – k. 55 akta ZUS, zeznania wnioskodawcy – e – protokół rozprawy z dnia 17 lipca 2018 roku – 00:04:39 – 00:37:23 – k. 57, płyta CD)

S. G. wraz z małżonką W. G. ponoszą stałe opłaty miesięczne w wysokości 1095,91 złotych tytułem czynszu za mieszkanie, w którym wspólnie zamieszkują. Wnioskodawca nie jest właścicielem czy współwłaścicielem żadnych nieruchomości, nie posiada żadnych oszczędności ani wartościowych przedmiotów. (oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz o sytuacji materialnej – k. 17 akta ZUS)

S. G. nie prowadzi działalności gospodarczej, nie posiada prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, nie ma orzeczonego żadnego stopnia niepełnosprawności oraz nie pobiera świadczeń z opieki społecznej. (oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz o sytuacji materialnej – k. 17 akta ZUS)

Z wynagrodzenia wnioskodawcy prowadzona jest egzekucja komornicza z uwagi na zobowiązania pieniężne z tytułu alimentów. Dorabia on ponadto zbierając złom, zarabiając do 20 zł dziennie. Zdarza się, że miesięczne wynagrodzenie za pracę wnioskodawcy jest wyższe, np. ze względu na pracę w godzinach nadliczbowych, wypłacane premie i tzw. „13”. Wnioskodawca otrzymuje premię co 2 – 3 miesiące w wysokości około 8 – 10 % wynagrodzenia zasadniczego. (oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz o sytuacji materialnej – k. 17 akta ZUS, potwierdzenie wypłaty – k. 26, zeznania wnioskodawcy – e – protokół rozprawy z dnia 17 lipca 2018 roku – 00:04:39 – 00:37:23 – k. 57, płyta CD)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o powołane dowody z dokumentów oraz na podstawie przesłuchania wnioskodawcy jako strony, niespornych między stronami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 67 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1952) egzekucję należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu prowadzi się w dalszym ciągu, aż do ich zaspokojenia.

Stosownie zaś do treści art. 68 ust. 1 omawianej ustawy – w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Przepis art. 68 ust. 1 ustawy stanowi zatem wyjątek od zasady wyrażonej w art. 67, który pozwala na rozłożenie na raty płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi warunkami związanymi z sytuacją zdrowotną lub rodzinną dłużnika, nawet pomimo istnienia możliwości prowadzenia egzekucji należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu.

Z powyższego przepisu wynika zatem, że umorzenie należności funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaconych świadczeń nastąpić może jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby zobowiązanej do zwrotu.

Ustawa nie wskazuje nawet przykładowo przypadków, kiedy umorzenie może nastąpić, dając tym samym możliwość indywidualnej oceny każdej konkretnej sprawy. Pewną wskazówką dla stosujących powyższy przepis organu rentowego oraz sądu jest jednak niewątpliwie użycie przez ustawodawcę sformułowania „szczególnie uzasadniony przypadek”, które wskazuje, że rezygnacja z poboru nienależnie pobranych świadczeń czy też rozłożenie ich na raty może mieć miejsce jedynie wyjątkowo, gdy sytuacja osoby zobowiązanej jest na tyle trudna, że domaganie się od niej zwrotu określonych kwot godziłoby w poczucie solidarności z tą osobą w wyjątkowym przypadku, trudnym do sprostania przez przeciętnego obywatela.

A zatem, przy tak niedookreślonych przesłankach, należy niezwykle szczegółowo

i indywidualnie odnieść się do każdego przypadku zobowiązanego. Ponadto należy mieć na względzie, iż sformułowanie tego artykułu wskazuje jednoznacznie, że jest to przepis o charakterze wyjątkowym, a zatem nie może być interpretowany rozszerzająco. Środki funduszu alimentacyjnego, jako środki publiczne podlegają ochronie, dlatego przepis art. 68 musi być stosowany w szczególnie trudnych i wyjątkowych sytuacjach. W przeciwnym wypadku ochrona środków funduszu byłaby iluzoryczna.

Pomocniczo oceny istnienia w danej sprawie „szczególnie uzasadnionego przypadku” można dokonywać przy uwzględnieniu przepisów dotyczących umarzania należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, między innymi ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czy wydanego na jej podstawie rozporządzenia z dnia 31 lipca 2003 roku

w sprawie szczegółowych zasad umarzania należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne (Dz. U. z 2003 r., nr 141, poz. 1365).

Z § 3 ust.1 pkt 1 powyższego rozporządzenia wynika, że umorzenie należności z tytułu składek nastąpić może między innymi w sytuacji, gdy opłacenie tych należności pozbawiłoby zobowiązanego i jego rodzinę możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych.

Mając na względzie powyższe uwagi Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że ustalona w niniejszej sprawie sytuacja osobista i zdrowotna wnioskodawcy, wbrew jego stanowisku, nie stanowi szczególnie uzasadnionego przypadku, będącego przesłanką umorzenia spornych należności.

S. G. jest bowiem zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, z której to umowy otrzymuje wynagrodzenie wynoszące 2.247,00 złotych brutto, nie ma na utrzymaniu żadnych osób. Wnioskodawca mieszka wspólnie

z małżonką, która posiada przyznane prawo do emerytury oraz posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Ze złożonych do akt sprawy dokumentów wynika z kolei, że stałe opłaty z tytułu korzystania z lokalu mieszkalnego wynoszą 1095,91 zł miesięcznie tytułem czynszu do spółdzielni mieszkaniowej. Wynagrodzenie wnioskodawcy przekazywane jest na rachunek bankowy jego małżonki. Ponadto z wynagrodzenia wnioskodawcy potrącana jest przez komornika sądowego co miesiąc kwota kilkuset złotych, bowiem wynagrodzenie netto, które otrzymuje wynosi około 800 zł., przy czym dorabia on sobie dorywczo zbierając złom. Nadto powód nie jest niezdolny do pracy, nie ma orzeczonego żadnego stopnia niepełnosprawności, nie otrzymuje świadczeń z opieki społecznej, nie jest również osobą chorą w stopniu uniemożliwiającym kontynuowanie zatrudnienia. Poza tym nie wystąpił również po jego stronie żaden przypadek losowy uniemożliwiający mu wywiązanie się z obowiązków dłużnika.

Mając na uwadze powyższe należy uznać, iż sytuacja rodzinna, zdrowotna i materialna wnioskodawcy nie kwalifikuje go w żaden sposób do umorzenia zaległości alimentacyjnych.

Praktycznie jedynym argumentem zobowiązanego w toku postępowania było stwierdzenie, że sytuacja majątkowa wnioskodawcy jest zła. Należy podkreślić, iż przesłanką umorzenia należności wobec likwidowanego funduszu alimentacyjnego jest zaistnienie okoliczności wyjątkowej, szczególnej, uzasadnionej sytuacją osoby zadłużonej.

W ocenie Sądu powołane przez wnioskodawcę argumenty są niewystarczające do zastosowania dobrodziejstwa art. 68 ustawy, czyli przyznania pierwszeństwa ochrony interesów wnioskodawcy przed ochroną należności publicznych. Wnioskodawca mimo niewątpliwie trudnej sytuacji materialnej, związanej z zajęciami komorniczymi oraz stanem zdrowia małżonki, posiada stałe źródło utrzymania. Dodatkowo, S. G. może liczyć także na dodatki do wynagrodzenia związane z premiami czy dodatkami za pracę w godzinach nadliczbowych czy dodatkową zapłatę przy pracach dorywczych.

Wobec możliwości zarobkowych wnioskodawcy brak jest podstaw do uznania, że nie jest on w stanie spłacać swoich zobowiązań. Nawet jeżeli wnioskodawca nie będzie miał możliwości jednorazowej spłaty należności to istnieje również możliwość rozłożenia zadłużenia na raty.

Reasumując, biorąc pod uwagę treść przepisu art. 68 ust. 1 ustawy rodzinnej, wskazującego bardzo konkretnie i w sposób precyzyjny na możliwość umorzenia należności jedynie w „szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną”, jak również w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, uznać należy, iż w przypadku wnioskodawcy nie zachodzą żadne okoliczności zdrowotne lub rodzinne, które stanowiłyby szczególną i wyjątkową sytuację przemawiającą za celowością zmiany zaskarżonej decyzji.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k. p. c. oddalił odwołanie.

K. J.